

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/55/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6924203123
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Šalamún
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6924203123.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Šalamúna a členov senátu JUDr. Anny Snopčokovej a JUDr. Evy Dzuríkovej, v právnej veci žalobkýň: 1/ A. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. XX, 2/ D. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom E. XX, 3/ F. B., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom C. XX, všetky zast. G. H. H., advokátom so sídlom v I., J. K. H. X, proti žalovanému: F. L., M. N. B. K., IČO: XX XXX XXX, so sídlom O., P. X, zast.: M. F. H. H., Q., IČO: XX XXX XXX, sídlom O. O., R. XX, o náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu nákladov spojených s pohrebom, o odvolaniach žalobkýň a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 17C/57/2024-168 zo dňa 11. februára 2025, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch II., III., IV., VI., VII., VIII., IX., X. a XI. **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiadna zo strán **n e m á** na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom č.k. 17C/57/2024-168 zo dňa 11. februára 2025 Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej v texte aj „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“) konanie v časti o zaplatenie nákladov spojených s pohrebom vo výške 1.480,00 € zastavil (I. výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 17.600,00 € do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (II. výrok), vo zvyšnej časti žalobu žalobkyne 1/ zamietol (III. výrok), žalobkyni 1/ priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % (IV. výrok), žalovanému priznal nárok voči žalobkyni 1/ na náhradu trov konania o náhradu nákladov spojených s pohrebom v rozsahu 100 % (V. výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 2.240,00 € do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (VI. výrok), vo zvyšnej časti súd žalobu žalobkyne 2/ zamietol (VII. výrok), žalobkyni 2/ priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % (VIII. výrok), žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 2.240,00 € do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (IX. výrok), vo zvyšnej časti súd žalobu žalobkyne 3/ zamietol (X. výrok) a žalobkyni 3/ priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % (XI. výrok).

1.1 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že podanou žalobou sa voči žalovanému žalobkyňa 1/ domáhala náhrady nemajetkovej ujmy 35.000,00 € a náhrady nákladov spojených s pohrebom 1.480,00 €, žalobkyňa 2/ náhrady nemajetkovej ujmy 30.000,- € a žalobkyňa 3/ náhrady nemajetkovej ujmy 30.000,00 € a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX v presne nezistenom čase od XX.XX h do XX.XX h viedol S. B., nar. XX.XX.XXXX ako vodič osobné motorové vozidlo zn. P. T. U. EVČ: A. XXX U., a to po štátnej ceste X/XX v smere od mesta A. Q. na mestskú časť A. Q. – O., kde v mestskej časti N. v kilometri XXX/X pri prejazde miernou pravotočivou zákrutou na mokrej zjazdnej vozovke neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, v dôsledku čoho

sa dostal s vozidlom do šmyku a prešiel do protismeru, čím porušil § 10 ods. 1 a § 16 ods. 1 zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, kde stratil kontrolu nad riadením, pričom následne došlo k zrážke pravou stranou vozidla a prednou časťou s tadiaľ prichádzajúcim motorovým vozidlom zn. N. Q. EVČ: V. XXX H. A., ktoré viedol vodič I. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., H., následkom čoho došlo k usmrteniu spolujazdca na prednom sedadle vozidla P. T. U. S. B., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. (ďalej len „zosnulý“). Zo záverov znaleckého posudku č. XX/XXXX je možné konštatovať, že technickou príčinou tejto dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča vozidla P. T. U., kedy uvedený vodič nesprávne vyhodnotil situáciu, jazdil rýchlosťou na hranici medznej rýchlosti pre prejazd zákruty, v dôsledku čoho vozidlo opustilo svoj jazdný pruh a prišlo do protismerného jazdného pruhu. Týmto konaním vodič vozidla znemožnil vozidlám jazdiacim v protismere zabrániť dopravnej nehode. V dôsledku protiprávneho konania vodiča bolo neoprávnené zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyní, do ich súkromného a rodinného života, žalobkyňa 1/ prišla o jediného syna a žalobkyne 2/ a 3/ o jediného brata. Žalobkyne sa domáhali priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je predmetom povinného zmluvného poistenia. Osobné motorové vozidlo zn. P. T. U. EVČ: A. bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného, preto je žalovaný pasívne vecne legitimovaný.

1.2 Žalovaný žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť a spochybnil aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyní. Pre prípad, ak bude súd považovať nárok žalobkyní za daný, navrhol uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy primerane znížiť, nakoľko túto považoval za neprimerane vysokú. Žiadal ju znížiť aj z dôvodu, že nebohy sa pričínal k vzniku ujmy žalobkyní, keďže nebol pri dopravnej nehode pripútaný bezpečnostným pásom.

1.3 V ďalšom obsahu napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol stručný priebeh konania a na dokazovaním zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 11 a § 13 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPZP“).

1.4 Súd prvej inštancie v prvom rade posudzoval, či došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobkyní, v dôsledku ktorého im vznikla nemajetková ujma, v súvislosti s ktorou vzniklo žalobkyniam právo na jej náhradu v peniazoch. Dospel k záveru, že smrťou zosnulého došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyní, do práva na ochranu ich súkromia, keďže pri dopravnej nehode prišli o blízku osobu, člena ich rodiny, syna, resp. brata. Jeho smrť jednoznačne zasiahla do osobnosti žalobkyní, do sféry ich súkromného a rodinného života, spôsobila im ujmu, psychickú bolesť z jeho straty. Bolo preukázané výpoveďami žalobkyní i svedkov, že úmrtie zosnulého (strata syna alebo brata) bolo vážnym zásahom do života žalobkyní, znamenajúcim jednak stratu blízkej osoby, tiež zmeny v súkromnom rodinnom živote, ako aj vznik nových ťažkých situácií v rámci súkromného života, ako je zmierenie sa so stratou. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že v danom prípade boli u všetkých žalobkyní splnené všetky hmotnoprávne predpoklady zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka – došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostného práva žalobkyní, v príčinnej súvislosti s ktorým vznikla žalobkyniam nemajetková ujma. Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného o nedostatku aktívne vecnej legitímácie žalobkyní. Dospel k záveru, že žalobkyne majú právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže vzhľadom na intenzitu zásahu do súkromného života, akým je usmrtenie blízkeho člena rodiny, a to konkrétne syna a brata, nie sú postačujúce prostriedky obrany podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka (morálne zadosťučinenie ako napr. ospravedlnenie), ale im prináleží peňažná náhrada v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Možno teda konštatovať aktívnu vecnú legitímáciu žalobkyní 1/ až 3/. K uvedenému zásahu do osobnosti žalobkyní došlo prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorým jeho majiteľ mal uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou u žalovaného. Vzhľadom na § 15 ZoPZP, ako aj na ustálenú rozhodovaciu činnosť najvyšších súdnych autorít, si môže poškodený uplatniť náhradu škody, ale i nemajetkovej ujmy v peniazoch priamo proti poisťovateľovi z povinného zmluvného poistenia (rozsudok NS SR 6MCdo/1/2016, nález ÚS SR III. ÚS 666/2016). Možno teda konštatovať pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného.

1.5 Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v čase nehody nebol zosnulý pripútaný bezpečnostným pásom. Vyplýva to zo znaleckého posudku, ktorý bol v trestnej veci zabezpečený a bol v predmetnej civilnej veci čítaný ako listinný dôkaz. Žalobkyne túto skutočnosť nespochybovali, žalovaný žiadal, aby bola v dôsledku toho primeraná náhrada znížená o 50 %. Súd prvej inštancie vyhodnotil, že táto skutočnosť mala vplyv na úmrtie zosnulého a na vznik ujmy žalobkyní. Pri zapnutom bezpečnostnom páse mohol byť rozsah poranení zosnulého iný. Preto na túto skutočnosť prihliadol a náhrady žalobkyniam znížil o 20 %, nakoľko poranenia zosnulého boli rôznorodé a z vykonaného dokazovania nevyplýva, že

by pričinenie zomrelého na svojich zraneniach v dôsledku nezapnutia bezpečnostného pásu bolo až tak značné.

1.6 Pokiaľ ide o posúdenie rozsahu nemajetkovej ujmy žalobkýň, súd prvej inštancie predovšetkým vychádzal z výpovedí žalobkýň a svedkov, z listinných dôkazov, ako aj z ich nepopretých skutkových tvrdení. Keďže ide o usmrtenie blízkeho člena rodiny žalobkýň, ide o zásah závažný. Aj v takomto prípade sa ale náhrada v jednotlivých prípadoch môže líšiť a vždy jej výška závisí od konkrétnych okolností prípadu, od závažnosti ujmy u toho-ktorého pozostalého. Z výpovedí žalobkýň a svedkov vyplynulo, že všetky mali so zosnulým blízky vzťah a jeho smrť veľmi ťažko prežívali a nevedia sa s ňou vyrovnáť, keďže zomrel nečakane. Žalobkyňa 1/ s ním žila v jednej domácnosti. Žalobkyne 2/ a 3/ žili samostatne, ale boli v dennom kontakte či už osobne alebo telefonicky. Napriek tomuto konštatovaniu súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyniam neprináleží náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v uplatnenej výške. Uplatnená výška sa mu javila ako neprimerane vysoká, keďže neboli zistené mimoriadne závažné okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali až takúto náhradu. V tejto súvislosti vzal do úvahy skutočnosť, že žalobkyne sú dospelé a samostatné osoby, zomrelý bol tiež dospelý, samostatný. Ako zdravé dospelé osoby viedli každý svoj vlastný život, aj keď si boli blízki. Žalobkyne i zomrelý mali vlastný príjem, vlastný život a plány, žalobkyne 2/ a 3/ si založili vlastné rodiny. To, že sa navštevovali a zomrelý žalobkyniam i pomáhal, preukazuje ich vzájomný dobrý vzťah, nejde ale o mimoriadnu okolnosť, ktorá by odôvodňovala vyššiu náhradu. Ďalej zohľadnil aj skutočnosť, že aj keď išlo o tragickú a pre žalobkyne traumatizujúcu udalosť, zásah do osobností žalobkýň bol v dôsledku neobľahčujúceho konania, nie ako dôsledok násilného konania.

1.7 Súd prvej inštancie vyhodnotil, že u žalobkyne 1/ bol zásah do jej osobnosti značne intenzívny, z výpovedí vyplynulo, že práve ona smrť zosnulého najťažšie prežívala a prežíva. Žalobkyňa 1/ sa povahovo po smrti syna zmenila, je uzavretá, aby ťažkú životnú situáciu zvládla, žalobkyňa 3/ s rodinou sa k nej presťahovala. U žalobkýň 2/ a 3/ bol zásah do ich osobnosti menej intenzívny, nežili so zomrelým v jednej domácnosti, mali vlastné rodiny, ktoré im boli po jeho smrti oporou a starostlivosť o vlastné deti im pomohla ľahšie situáciu prekonať. Žalobkyňa 3/ tvrdila, že v dôsledku smrti brata má psychické problémy, čo nebolo v danej veci ale preukázané. Nebolo sporné, že navštevuje psychiatra, ale nebolo preukázané, pre akú diagnózu a ani príčinná súvislosť jej ťažkostí so smrťou brata. Navyše psychiatra nezačala navštevovať hneď po jeho smrti, ale značne neskôr a v čase, keď mala diagnostikovanú rakovinu, čo mohlo mať tiež dopad na jej psychiku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie ustálil výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v prospech žalobkyne 1/ vo výške 17.600,00 € (80 % zo základu náhrady 22.000,00 € zníženého z dôvodu spoluúčasti zosnulého na vzniku ujmy) a v prospech žalobkýň 2/ a 3/ u každej vo výške 2.240,00 € (80 % zo základu náhrady 2.800,00 € zníženého z dôvodu spoluúčasti zosnulého na vzniku ujmy). Táto výška náhrad je podľa súdu pri daných okolnostiach prípadu primeraná.

1.8 Pri posudzovaní primeranosti náhrady súd prvej inštancie vychádzal zo zásady proporcionality a pri určovaní výšky náhrady prihliadal i na čiastky priznávané v skutkovo porovnateľných prípadoch. Sumy, ktoré sú slovenskými súdmi priznávané ako náhrada nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia blízkej osoby, sa pohybujú od čiastok pod 10.000,00 € až po sumy do 40.000,00 €, výnimočne i nad túto sumu. Priznávané čiastky pre osoby, ktorých intenzita vzťahu so zomrelým a ujma spôsobená jeho smrťou je najväčšia, sú často v rozmedzí 20.000,00 € až 30.000,00 €, pri osobách s menej závažnou ujmou bývajú nižšie. Niektoré súdy pri určovaní výšky náhrady berú ako pomocné kritérium určitý násobok priemernej mesačnej mzdy, čím sa dosiahne predvídateľnosť rozhodnutia súdu i odzrkadlenie zmien životnej úrovne v spoločnosti. Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 25Cdo/894/2018 považoval za vhodné za základ pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v prípade najbližších osôb zobrať 20-násobok priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve v predchádzajúcom roku. 20-násobok priemernej mesačnej mzdy v SR za rok 2020 predstavuje 22.600,00 €. Zdôraznil, že v prípade smrti príbuzného náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, nejde o finančné ohodnotenie života človeka či utrpenia pozostalého, ale slúži len ako satisfakcia, ktorú možno od pôvodcu neoprávneného zásahu spravodlivo požadovať, na zmiernenie následkov duševnej ujmy. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 17.600,00 €, žalobkyňi 2/ sumu 2.240,00 €, žalobkyňi 3/ sumu 2.240,00 € a vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol.

1.9 O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 CSP vychádzajúc zo zásady pomeru úspechu strán sporu vo veci. Túto zásadu treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V takomto prípade nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na podklade voľnej úvahy súdu. Žalobkyňa 1/ si uplatňovala náhradu nemajetkovej ujmy a tento jej nárok bol daný a jej úspech v konaní (priznaná výška náhrady) je závislý iba od úvahy súdu. V tejto časti znáša trovy konania žalobkyne 1/ žalovaný. Žalobkyňa 1/ si uplatňovala i náhradu pohrebných

nákladov. V tejto časti zobrala žalobkyňa 1/ žalobu späť, čím zavinila zastavenie konania v tejto časti a v tejto časti vzhľadom na § 256 ods. 1 CSP znáša žalobkyňa 1/ trovy konania žalovaného. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie rozhodol, že žalobkyňa 1/ má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 % a žalovaný má nárok voči žalobkyňi 1/ na náhradu trov konania o náhradu nákladov spojených s pohrebom v rozsahu 100 %. Žalobkyne 2/ a 3/ si uplatňovali náhradu nemajetkovej ujmy a tento ich nárok bol daný a ich úspech v konaní (priznaná výška náhrady) je závislý iba od úvahy súdu. Preto podľa § 255 ods. 1 CSP znáša trovy konania žalobkyň 2/ a 3/ žalovaný. Vzhľadom na uvedené súd rozhodol, že žalobkyne 2/ a 3/ majú nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti III., VII. a X. výroku rozsudku súdu prvej inštancie podali včas odvolanie žalobkyne z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil vo výroku III. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 17.400,00 €, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, vo výroku VII. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 2/ sumu 27.760,00 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, vo výroku X. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi 3/ sumu 27.760,00 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, a zároveň, aby im priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1 Peňažné satisfakcie, ako náhrady utrpenej nemajetkovej ujmy, považovali za neprimerane nízke a za nepostačujúce vzhľadom na všetky skutočnosti, ktoré boli v konaní zistené, vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu ich osobností, ako aj vzhľadom na závažnosť, trvalosť a neodčiniteľnosť tohto zásahu.

2.2 Namietli, že nebolo preukázané, že zosnulý nesie spoluvinu na vzniku dopravnej nehody. Z vykonaného dokazovania síce vyplýva, že v čase nehody pravdepodobne zosnulý nebol pripútaný bezpečnostným pásom, avšak vzhľadom na závery znaleckých posudkov XX/XXXX a XX/XXXX bol príčinou jeho smrti šok a krvácanie v dôsledku polytraumy. Nebolo preukázané aké zranenia by zosnulý utrpel v prípade pripútania bezpečnostným pásom a či by nedošlo k smrteľným zraneniam. Preto na túto skutočnosť súd prvej inštancie nemal prihliadnuť.

2.3 Vyjadrili názor, že žalovaný by mal byť povinný poskytnúť im náhradu nemajetkovej ujmy v primeranom rozsahu vo vzťahu k povahe, podstate a závažnosti a odčiniteľnosti neoprávneného zásahu do práva na ochranu ich osobností spočívajúcom v trvalom a nezvratnom znemožnení spoluzitia a rozvíjania citových a rodinných vzťahov s im blízkou osobou, pričom nimi uplatnenú sumu náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné považovať za neprimeranú. Smrť zosnulého ako syna žalobkyne 1/ a brata žalobkyň 2/ a 3/ zasiahla do ich osobnosti, do sféry ich súkromného a rodinného života, spôsobila im ujmu, psychickú bolesť z jeho straty. Vzhľadom na skutočnosť, že zosnulý nemal deti, mal o to silnejšie vybudované sociálne, citové, morálne, či duchovné vzťahy v rámci súkromného a rodinného života so žalobkyňami (prосто nadštandardné vzťahy so svojou matkou a sestrami). Nestotožnili sa preto s názorom súdu prvej inštancie, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pre odvolateľov je sumou primeranou na kompenzovanie nimi utrpenej nemajetkovej ujmy. Namietli, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o ich nárokoch nedostatočne zohľadnil kvalitu vzťahov medzi žalobkyňami a zosnulým, ani to, že žalobkyne stratili syna resp. brata v pomerne nízkom veku (XX rokov) a mohli svoje vzťahy s ním rozvíjať ešte niekoľko desaťročí. Opätovne poukázali na rozsah a závažnosť utrpenej ujmy a negatívny dopad smrti zosnulého na ich životy.

2.4 S poukazom na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/4/2024 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/68/2024 tvrdili, že vo vzťahu k priznaným nárokom je možné sa inšpirovať prípadne aj jednorazovým odškodnením po smrteľných pracovných úrazoch, kde pre rok 2022 boli na úrovni max. 59.651,70 € pre manžela (do istej miery možné chápať aj ako ekvivalent rodiča), resp. sumárne 59.651,70 € pre pozostalé deti (do istej miery možné chápať ako ekvivalent súrodencov).

3. Proti výrokom II., IV., VI., VIII., IX., XI. rozsudku súdu prvej inštancie podal včas odvolanie aj žalovaný, a to rovnako z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu voči nemu v celom rozsahu zamietne a zároveň uloží žalobkyňiam 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť mu trovy konania v rozsahu 100 %, alternatívne, aby odvolací súd v súlade s § 388 CSP rozsudkom zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobkyňiam prizná náhradu nemajetkovej ujmy v nižšej výške ako to urobil súd prvej inštancie a rozhodne o trovách konania v súlade s § 255 CSP.

3.1 Súd prvej inštancie podľa neho nesprávne právne posúdil jeho námietku ohľadom definovania poškodenej osoby v zmysle § 4 ods. 2 ZoPZP, následkom čoho dospel k nesprávnemu právnemu

posúdeniu oprávnenosti nároku žalobkýň na náhradu nemajetkovej ujmy. Argumentoval, že v konaní nebolo preukázané, že by žalobkyne bolo možné považovať za poškodené osoby v súlade s dikciou § 2 písm. g/ ZoPZP. Ak ZoPZP rozumie pod pojmom poškodený toho, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu, tak vznik zodpovednosti je spájaný so škodovou udalosťou, a to s prevádzkou motorového vozidla, ktorá zodpovednosť nachádza svoje zákonné vymedzenie v § 427 Občianskeho zákonníka a vznikom škody v príčinnej súvislosti s touto prevádzkou motorového vozidla. Zásadný právny význam má podľa neho korektné zodpovedanie otázky, v čom konkrétne spočíva škoda, ktorej náhradu si žalobkyne uplatňujú proti žalovanej v tomto spore. Ako už ustálila aj súdna prax, príčinnú súvislosť nemožno vyvodzovať z niečoho, čo samé o sebe je už následkom škodovej udalosti, za ktorú zodpovedá škodca. Príčinou vzniku škody môže byť len okolnosť, ktorá konkrétnu ujmu spôsobila. Poškodeným pre účely ZoPZP v zmysle vyššie chápaného vzniku práva na náhradu škody voči osobe, ktorá je za túto škodu zodpovedná, tak môže byť len ten, kto priamo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla utrpel škodu. Podľa jeho názoru žalobkyne takýmito osobami nie sú a z uvedeného dôvodu nie je daný nárok, ktorého priznania sa v tomto spore domáhajú. Keďže sa podľa jeho názoru v prípade žalobkýň nejedná o poškodené osoby, tak nie je možné dospieť k záveru, že im patrí právo uplatňovať voči nemu nároky v súlade s § 15 ods. 1 ZoPZP, a teda žalobkyne nemajú aktívnu vecnú legitimáciu.

3.2 Výšku priznanej primeranej nemajetkovej ujmy 22.000,00 € žalobkyni 1/ súdom prvej inštancie považoval za vysokú a vyjadril domnienku, že súd prvej inštancie ju primerane neznižil. Poukázal na to, že v konaní pred súdom prvej inštancie poukázal na rozhodnutia súdov SR v obdobných prípadoch nemajetkovej ujmy, pričom priznaná výška nemajetkovej ujmy bola nižšia akú žiadala žalobkyňa 1/ a zároveň je aj nižšia akú priznal súd prvej inštancie v tomto konaní. Vychádzajúc z uvedených súdnych rozhodnutí, keď sa výška priznanej nemajetkovej ujmy pozostalým rodičom pohybuje v intervale od 2.000,00 € do 15.000,00 € sa domnieval, že súd prvej inštancie určil nemajetkovú ujmu vo výške základnej sumy XX.XXX,XX € pre žalobkyňu 1/ ako neprimerane vysokú. Vychádzajúc z výpovede samotnej žalobkyne 1/, z výpovedí žalobkýň 2/ a 3/ a z výsluchov svedkov tvrdil, že sa smrť syna u žalobkyne 1/ prejavila bežným smútkom, v rámci ktorého sa uzavrela do seba, ale bez potreby vyhľadať odbornú lekársku pomoc a bez prejavov duševnej poruchy. Žalobkyňa 1/ nepredložila súdu prvej inštancie žiadny dôkazný prostriedok, z ktorého by vyplývalo, že žalobkyňa 1/ vyhľadala odbornú lekársku pomoc psychológa alebo psychiatra. Zdôraznil, že žalobkyňa 1/ nebola existenčne a materiálne závislá na zosnulom synovi, po úmrtí syna nezostala sama, opustená, ale má ešte dve dospelé dcéry, žalobkyne 2/ a 3/, s vlastnými rodinami, ktoré jej pomáhajú zvládať ťažkú životnú situáciu. Žalobkyne sú si navzájom oporou v ťažkej životnej situácii, rodinný život žalobkyne 1/ nebol podľa jeho názoru absolútne zničený.

3.3 Súd prvej inštancie podľa neho správne vyhodnotil a rozhodol, že nebohý syn a brat žalobkýň sám „prispeľ“ k tragickému následku dopravnej nehody, keď počas jazdy v motorovom vozidle nepoužil bezpečnostný pás, čím sa spolupodieľal na zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň. Navrhol, aby odvolací súd v prípade, ak nezamietne žalobu žalobkyne 1/ z dôvodu absencie jej aktívnej vecnej legitimácie, pristúpil primárne k tomu, že zníži neprimerane vysokú sumu 22.000,00 € nemajetkovej ujmy priznanej žalobkyni 1/ a následne takto určenú primeranú výšku nemajetkovej ujmy žalobkyni 1/ zníži o mieru spoluúčasti nebohého z dôvodu nepripútania bezpečnostným pásom, a to v rozsahu 50 %. Taktiež navrhol, aby odvolací súd v prípade, ak nezamietne žalobu žalobkýň 2/ a 3/ z dôvodu absencie ich aktívnej vecnej legitimácie, pristúpil k tomu, že výšku priznanej primeranej nemajetkovej ujmy 2.800,00 € žalobkyniam 2/ a 3/ zníži o mieru spoluúčasti nebohého z dôvodu nepripútania bezp. pásom, a to v rozsahu 50 % a zároveň rozhodne o trovách konania.

3.4 Vo vzťahu k priznaným trovám konania uviedol, že nepovažuje v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie za zákonné a spravodlivé a odôvodnenie tohto rozhodnutia je vágne a nezohľadňuje realitu prejednávanej veci a samotné rozhodnutie súdu o náhrade nemajetkovej ujmy. Podľa neho záver súdu prvej inštancie o tom, že úspech žalobkýň v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy bol závislý len od úvahy súdu je príliš zjednodušujúci. Namietol, že žalobkyne sa podanou žalobou domáhali priznania neprimerane vysokej nemajetkovej ujmy, pri koncipovaní žaloby nevážili a nebrali do úvahy rozhodovaciu prax súdov SR v obdobných prípadoch, čo sa nakoniec odzrkadlilo aj v rozhodnutí súdu, a to výrazným spôsobom najmä v prípade žalobkýň 2/ a 3/. Podľa jeho názoru, by sa v prípade žalobkyne 1/ mal nepomer medzi žalovaným a priznaným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy premietnuť aj do rozhodnutia o trovách konania a rovnako tak aj v prípade žalobkýň 2/ a 3/ by sa mal až výrazný nepomer medzi žalovaným a priznaným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy premietnuť aj do rozhodnutia o trovách konania. V naznačenej súvislosti žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/21/2020 zo dňa 23.07.2020. Navrhol, aby odvolací súd v prípade, ak nezamietne žalobu

žalobkýň z dôvodu absencie ich aktívnej vecnej legitímácie, zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy a rozhodol v súlade s § 255 CSP.

4. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobkýň poukázal na to, že žalobkyne počas súdneho konania pred súdom prvej inštancie nerozporovali skutočnosť, že nebolo preukázané aké zranenia by zosnulý utrpel v prípade pripútania bezpečnostným pásom a či by nedošlo k smrteľným zraneniam. Podľa jeho názoru nie je dôležité aké zranenia by zosnulý utrpel / neutrpel v prípade pripútania sa bezpečnostným pásom a či by došlo / nedošlo k jeho smrteľným zraneniam. Podstatnou skutočnosťou je to, že tým, že sa nepripútal bezpečnostným pásom jednak porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť plynúcu z § 415 Občianskeho zákonníka a jednak si nesplnil svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 8 ods. 1 z. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zdôraznil, že je všeobecne známe, že bezpečnostný pás v motorovom vozidle zachraňuje životy.

4.1 Nezdieľal názor žalobkýň, že v prípade rozhodovania o nárokoch na nemajetkovú ujmu podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka by bolo možné čerpať inšpiráciu v prípadoch jednorazového odškodnenia pri smrteľných pracovných úrazoch, ktoré upravujú predpisy o sociálnom zabezpečení. Jedná sa o dva rôzne typy odškodnení, ktoré sa uplatňujú v rôznych kontextoch a majú rôzne právne základy. Odškodnenie pri smrteľných pracovných úrazoch je zamerané na kompenzáciu strát, ktoré utrpeli pozostalí, zatiaľ čo nemajetková ujma sa sústreďuje na kompenzáciu psychickej a emocionálnej bolesti jednotlivca.

4.2 S poukazom na vyššie uvedené a vzhľadom k tomu, že aj on podal voči rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie, navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie v súlade s jeho odvolaním a zároveň mu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Žalobkyne vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného považovali odvolanie žalovaného v celom rozsahu za nedôvodné.

5.1 Vyjadrili názor, že žalovaný nárok, t.j. nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do ich osobnostných práv, je predmetom povinného zmluvného poistenia tak, ako jeho rozsah ustanovuje § 4 ods. 2 ZoPZP. Nestotožnili sa s tvrdením žalovaného o nedostatku ich aktívnej vecnej legitímácie. Neodstrániteľnosť a trvalosť následku spočívajúceho v úmrtí blízkej osoby, podľa nich opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch pre všetky žalobkyne.

5.2 Žalovaný by mal podľa nich byť povinný nahradiť im náhradu nemajetkovej ujmy v primeranom rozsahu vo vzťahu k povahe, podstate a závažnosti a odčiniteľnosti neoprávneného zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, spočívajúcom v trvalom a nezvratnom znemožnení spolužitia a rozvíjania citových a rodinných vzťahov s im blízkou osobou. Vyjadrili presvedčenie, že nimi uplatnenú sumu náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné považovať za neprimeranú, pričom žalobkyne v tejto súvislosti v celom rozsahu poukázali na svoju argumentáciu uvedenú v ich odvolaní.

5.3 Zároveň podľa nich nebolo preukázané, že zosnulý nesie spoluvinu na vzniku dopravnej nehody. Z vykonaného dokazovania síce vyplýva, že v čase nehody pravdepodobne nebol pripútaný bezpečnostným pásom, avšak vzhľadom na závery znaleckých posudkov XX/XXXX a XX/XXXX bol príčinou jeho smrti šok a krvácanie v dôsledku potytraumy. Nebolo podľa nich preukázané aké zranenia by zosnulý utrpel v prípade pripútania bezpečnostným pásom a či by nedošlo k smrteľným zraneniam. Preto podľa názoru žalobkýň na túto skutočnosť súd prvej inštancie nemal prihliadnuť.

5.4 Stotožnili sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie o náhrade trov konania.

6. Žalobkyne ani žalovaný odvolacie repliky nepodali.

7. V dôsledku podaného odvolania Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP „a contrario, len v rozsahu podaných odvolaní strán sporu podľa § 379 CSP a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., VI., VII., VIII., IX., X. a XI. podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

8. Žalovaný v podanom odvolaní namietol nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v otázke aktívnej vecnej legitímácie žalobcov a tvrdil, že žalobcovia nie sú v zmysle ZoPZP poškodenými osobami, v dôsledku čoho nie je daný nárok, ktorého priznania sa v konaní domáhajú.

9. Skúmanie vecnej legitímácie je procesnou povinnosťou každého vo veci konajúceho súdu. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitímovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitímovaný). Vecná legitímácia sa na začiatku konania tvrdí. Otázku, či žalobca je v spore aktívne legitímovaný (či je nositeľom tvrdeného hmotného práva) a či ním označený žalovaný je v spore naozaj pasívne legitímovaný (či je nositeľom tvrdenej povinnosti) rieši súd v samom závere konania, kedy z meritórneho rozhodnutia vyplynie autoritatívny záver o otázke vecnej legitímácie účastníkov konania. Nedostatok vecnej legitímácie znamená, že účastník nebol nositeľom práva, o ktoré v konkrétnom konaní išlo a vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím.

10. K povahe povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za ujmu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravenému ZoPZP odvolací súd uvádza, že toto zákonné poistenie pokrýva široký okruh ujím vznikajúcich v súvislosti s dopravnými nehodami. Jeho zmyslom je poskytnúť poškodenému možnosť dosiahnuť náhradu za utrpenú škodu či nemajetkovú ujmu, ale taktiež umožniť prevádzkovateľovi vozidla využiť výhody z odplatného poistenia zodpovednosti za ujmu vyvolanú relatívne nebezpečnou činnosťou, ktorou je prevádzka cestného motorového vozidla. Odvolací súd konštatuje, že v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obetí dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla existuje rozsiahla a ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít zaoberajúca sa vecnou legitímáciou poisťovne (žalovaného) v týchto sporoch, ako aj skutočnosťou, že tento nárok pozostalých je krytý povinným zmluvným poistením. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí R 61/2018 vyslovil, že pre účely ZoPZP „treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.“ V rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/252/2021 Najvyšší súd Slovenskej republiky obdobne skonštatoval, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života zavinením dopravnej nehody (§ 13 ods.2 Občianskeho zákonníka) je nárokom hrađeným z povinného zmluvného poistenia podľa ZoPZP.

11. Vecnou legitímáciou sa rozumie hmotnoprávny vzťah účastníka konania k prejednávanej veci a má ju iba ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní rozhoduje. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 201/2007 „Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je preto jednak to, že došlo k neoprávnenému zásahu a jednak to, že tento zásah bol objektívne spôsobilý prívodiť ujmu na chránených osobnostných právach. Obe náležitosti musia byť splnené, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je vždy tá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnene zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom alebo subjektom zásahu).“ Súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Strata člena rodiny predstavuje nenapraviteľnú ujmu, ktorá stíha zostávajúcich členov tohto spoločenstva.

12. Aktívna vecná legitímácia je potom daná tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým. Z podanej žaloby vyplýva, že zosnulý bol synom žalobkyne 1/ a bratom žalobkýň 2/ a 3/. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku pri posudzovaní aktívnej legitímácie žalobcov (t.j. ustálení okruhu oprávnených osôb, ktoré sa môžu domáhať náhrady nemajetkovej ujmy v súdenom prípade), prihliadol na preukázanú blízkosť rodinných vzťahov žalobkýň so zosnulým a intenzitu ich

utrpenia spôsobenú smrťou zosnulého. Dokazovaním bola preukázaná hĺbka zásahu do súkromia žalobkýň, ktorá vyplynula z intenzity ich vzťahu so zosnulým. Žalobkyňa 1/ prišla o jediného syna, s ktorým žila v jednej domácnosti a mali veľmi prepojený svoj súkromný život a boli si veľmi blízki. Na žalobkyňu 1/ malo úmrtie syna veľmi negatívny dopad, spôsobilo jej citovú ujmu, s ktorou sa nevie vysporiadať, okrem prežívania smútku, úzkosti a beznádeje došlo u nej v dôsledku úmrtia syna k zmenám v spôsobe jej života, v správaní. Žalobkyne 2/ a 3/ a zosnulý boli ešte dosť mladí a v intenzívnom kontakte, čo spôsobilo, že napriek osamostatneniu žalobkyne 2/ a 3/ stratu brata intenzívne prežívali. Úmrtie brata spôsobilo žalobkyňam 2/ a 3/ značnú citovú ujmu, s ktorou sa nevedia vysporiadať, prežívanie smútku a úzkosti. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku na základe výsledkov vykonaného dokazovania skonštatoval, že aj keď ujmy žalobkýň boli odlišného rozsahu, tento rozdielny rozsah mal dopad len na výšku náhrady, nebolo zistené, že by niektorej zo žalobkýň právo na náhradu nemajetkovej ujmy nepatriilo vôbec. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/224/2018 „Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy - v závislosti na individuálnych okolnostiach prípadu - existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Z toho vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je, že došlo k neoprávnenému zásahu, a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach“. Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie. Takýto následok akým je smrť syna a brata v súkromí žalobkýň spôsobil neodstrániteľné a trvalé následky. Úmrtie člena najužšej rodiny predstavuje najzávažnejšiu formu zásahu do osobnostných práv pozostalých rodinných príslušníkov, pri ktorej dochádza k definitívnemu a nezvratnému ukončeniu pôvodného rodinného spoložitia. Z výsluchov žalobkýň, ako aj z v konaní podaných svedeckých výpovedí, vyplynulo, že medzi žalobkyňami a zosnulým existovalo silné citové prepojenie, ich príbuzenské vzťahy boli intenzívne a nadštandardné. Správnosť uvedeného skutkového záveru, vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania, nie sú spôsobilé vyvrátiť ani námietky žalovaného, v rámci ktorých tvrdil, že sa na strane žalobkýň jednalo len o bežný smútok. Vzhľadom k tomu, že v konaní bola v dôsledku úmrtia zosnulého pri dopravnej nehode preukázaná existencia neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv žalobkýň, odvolací súd námietku nedostatku ich aktívnej vecnej legitímácie vyhodnotil ako nedôvodnú.

13. Podstatná väčšina odvolacích námietok žalobkýň, ako aj žalovaného, sa týkala nesprávneho právneho posúdenia veci v otázke výšky súdom prvej inštancie priznaných náhrad nemajetkovej ujmy jednotlivým pozostalým príbuzným vystupujúcim na strane žalobcov.

14. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy je zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídaných kritérií. Výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach.

15. V posudzovanej veci súd prvej inštancie pri stanovovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov zohľadnil intenzitu vzťahov zosnulého so žalobkyňami a závažnosť zásahu do ich práv, prihliadol na to, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že všetky žalobkyne mali so zosnulým blízky vzťah a jeho smrť veľmi ťažko prežívali. Zohľadnil aj povahu zásahu do osobností žalobkýň, ktorý bol dôsledkom nedbanlivostného konania. Na zreteľ zobrať aj skutočnosť, že žalované 2/ a 3/ nežili so zosnulým v spoločnej domácnosti a mali svoj vlastný život a rodiny. Pri posudzovaní primeranosti náhrady súd prvej inštancie vychádzal zo zásady proporcionality, prihliadal i na čiastky priznávané súdmi v skutkovo porovnateľných prípadoch a zohľadnil aj súdnu prax, v rámci ktorej sa pri určovaní výšky náhrady berie

ako pomocné kritérium určitý násobok priemernej mesačnej mzdy (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky v rozsudku sp. zn. 25Cdo/894/2018). Berúc do úvahy všetky uvedené kritériá, individuálne okolnosti spoločného rodinného života so zosnulým, intenzitu pretrhnutých citových väzieb žalobkyň a ako aj komparáciu s rozhodnutiami súdov v obdobných veciach ohľadne výšky nemajetkovej ujmy, v napadnutom rozsudku súd prvej inštancie ustálil sumu peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy u žalobkyne 1/ ako matke zosnulého vo výške 22.000,- €, ktorú po zohľadnení spoluzavinenia zosnulého v rozsahu 20 % znížil na sumu 17.600,00 € a sumu peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy u žalobkyň 2/ a 3/ ako sestách zosnulého vo výške po 2.800,00 €, ktorú po zohľadnení spoluzavinenia zosnulého v rozsahu 20 % znížil na sumu 2.240,00 €.

16. Pokiaľ odvolatelia vo svojich odvolaniach poukazovali na rozhodnutia, v ktorých súdy priznali pozostalým príbuzným nižšiu / vyššiu sumu náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že v konaní nepreukázali, že by sa malo jednať o skutkovo a právne obdobné prípady. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že každé jedno rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady. Vyriešením takto individuálnej otázky, ako je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax (bližšie pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/29/2021). Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy postupujú súdy vždy rozdielne v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy, keďže rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčíslieť (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 7Cdo/131/2020, 7Cdo/131/2020).

17. Niet pochýb že strata dieťaťa, súrodenca, či blízkeho príbuzného je neodčiniteľná a vzniknutá nemajetková ujma pozostalých príbuzných sa nedá odškodniť, možno im poskytnúť len zadosťučinenie (satisfakciu). Aj v prípade kompenzácie vzniknutej ujmy peňažnou náhradou, táto nemôže nikdy skutočne utrpenú ujmu napraviť, vzniknutú bolesť odstrániť, môže len čiastočne vyvážiť ich utrpenie. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné postupovať tak, aby bola splnená požiadavka primeranosti zadosťučinenia priznaného súdom. Do popredia vystupuje jej satisfakčná funkcia a mala by účinne a primerane s ohľadom na všetky okolnosti prípadu vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie pri stanovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy vyhodnocoval závažnosť vzniknutej ujmy, individuálne okolnosti prípadu, prihliadol k účelu a funkciám tohto inštitútu, ako aj na vek zosnulého a žalujúcich pozostalých, zdieľanie spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1/, či vlastný rodinný život žalobkyň 2/ a 3/, čo sa odzrkadlilo aj diferenciacii výšky náhrady nemajetkovej ujmy priznanej žalobkyň 1/ ako matke zosnulého a žalovaným 2/ a 3/ ako jeho sestram. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS 288/20017). Možno konštatovať, že výška priznaných náhrad zodpovedá aj uvedenej požiadavke. Z porovnania súdmi Slovenskej republiky poskytovaných náhrad vypracovaného G. P. a publikovaným v článku Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, uverejneného v Bulletine advokácie č. 9/2017 vyplýva, že náhrady priznané nemajetkovej ujmy v peniazoch rodičom sa do roku 2017 pohybovali od 90, 25, 20, 15, 10 až do 8 tisíc €, náhrady priznané súrodencom od 15, 5, až do 2 tisíc €.

18. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je v zmysle R 29/2001 jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch súd musí v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Ako uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/77/2009 „Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným až pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu, ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby, na ktoré okolnosti správne súdy nižších súdov prihliadali.“ Konečná úvaha o tom, nakoľko sa na neoprávnenom zásahu podieľal sám zosnulý a v akom rozsahu jeho následky sám vyvolal, závisí vždy od okolností konkrétneho prípadu. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, ak prihliadol na skutočnosť, že zosnulý nebol

v čase dopravnej nehody pripútaný bezpečnostnými pásmi. Žalobkyne v podanom odvolaní vyjadrili svoj nesúhlas so súdom prvej inštancie vykonaným znížením im priznaných peňažných náhrad o 20 % a s takýmto záverom nesúhlasil ani žalovaný, ktorý naopak navrhol určiť spoluúčasť zosnulého vo výške 50 %. Odvolací súd pri spoluzavinení zosnulého z dôvodu nepripútania sa bezpečnostnými pásmi považoval súdom prvej inštancie vykonané 20%-né zníženie peňažnej náhrady vzhľadom na okolnosti prípadu a závažnosť zosnulým porušenej povinnosti za primerané.

19. Ohľadom súdom prvej inštancie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa teda odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto podľa § 378 ods. 2 CSP konštatuje správnosť dôvodov v ňom uvedených, na ktoré v podstatných bodoch odkazuje. Podľa odvolacieho súdu z obsahu odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa dostatočne zaoberal a vysporiadal s výškou súm nemajetkovej ujmy priznaných žalobkyniam, adekvátne prihliadol na príbuzenské vzťahy, intenzitu a rozsah zásahu do ich práva na súkromie a rodinný život. Adekvátne prihliadol na príbuzenské vzťahy, intenzitu a rozsah zásahu do práva na súkromie a rodinný život. V rámci úvah o výške náhrady zohľadnil špecifické okolnosti prípadu, ako aj súkromné a rodinné väzby, do ktorých bolo závažným spôsobom zasiahnuté, pričom následky sú trvalého charakteru, neodstrániteľné a nenapraviteľné.

20. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku dospel k záveru, že tento spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojoľný). Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov vychádzal, akými úvahami sa riadil, zistené skutkové okolnosti súd prvej inštancie náležite vyhodnotil a dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam, ktoré správne právne posúdil a svoje rozhodnutie logicky zdôvodnil. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že jeho odôvodnenie dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, v dostatočnom rozsahu uvádza dôvody, na ktorých je rozhodnutie založené a obsahuje zákonom vyžadované obsahové náležitosti. Pre záver o nepreskúmateľnosti, resp. arbitrárnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie nepostačuje len skutočnosť, že strana (v danom prípade žalovaný) s napadnutým rozhodnutím a jeho dôvodmi nesúhlasí alebo ich považuje za nedostatočné. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

21. Odvolací súd, poukazujúc na vyššie uvedené body tohto rozhodnutia, odvolacie námietky sporových strán nepovažoval za dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 CSP v napadnutých výrokoch II., III., VI., VII., IX. a X. ako vecne správny potvrdil.

22. Odvolací súd preskúmal i odvolaním napadnutý IV., VIII. a XI. výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania tak, že žalobkyniam priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 100 %. V nadväznosti na vecnú správnosť odvolaním napadnutých výrokov II., III., VI., VII., IX. a X. rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd, ako vecne správne posúdil aj závislé výroky, ktorými súd prvej inštancie v súlade so zásadou úspechu v spore vyplývajúcou z ustanovenia § 255 ods. 1 CSP rozhodol o trovách prvoinštančného konania. Súd prvej inštancie pritom správne uviedol, že v danom prípade výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu. Žalobkyne dosiahli v konaní plný úspech čo do základu uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti nepredstavuje úspech žalovaného, ale je len dôsledkom úvahy súdu. Možno skonštatovať, že súd prvej inštancie o trovách prvoinštančného konania rozhodol podľa správnych ustanovení CSP a tieto správne aplikoval.

23. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní iniciovanom odvolaniami, ktoré podali obidve strany sporu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil. Vzhľadom k tomu, že v odvolacom konaní obidve sporové strany dosiahli len čiastočný úspech, odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

24. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že v písomnom vyhotovení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie došlo v dátume vyhlásenia tohto rozhodnutia ku chybe v písaní, keď súd prvej inštancie v rozpore s údajmi vyplývajúcimi zo súdneho spisu uviedol nesprávny dátum 11. februára 2024, hoci napadnutý rozsudok bol vyhlásený dňa 11. februára 2025. Uvedený nedostatok napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie odstráni postupom podľa § 224 CSP, a to vydaním opravného uznesenia, ktoré doručí sporovým stranám.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.